نماینده کمیسیون ملی یونسکو-ایران در برنامه جاده ابریشم:

ایران حلقه اتصال فرهنگی ملت‌ها در جاده ابریشم است

■ **نماینده کمیسیون ملی یونسکو-ایران در برنامه جاده ابریشم یونسکو گفت: جاده ابریشم ریسمان ارتباط فرهنگی سرزمین‌ها و میراث ناملموس مشترک اقوام ساکن این جاده از شرق تا غرب است و ایران به عنوان حلقه اتصال و پل میان‌فرهنگی ملت‌ها در این مسیر عمل کرده است.**

گروه گردشگری – نخستین نشست جهانی میراث زنده جاده ابریشم بر اساس مصوبه سومین نشست کمیته آماده‌سازی شبکه این میراث ناملموس، باحضورنمایندگانی ازکشورهای گستره جاده ابریشم به ویژه ایران، کره جنوبی، ازبکستان، تاجیکستان، قزاقستان، قرقیزستان، ترکیه، جمهوری آذربایجان، و همچنین متخصصان و پژوهشگران میراث ناملموس از دانشگاه‌های کشورهای حوزه آسیا و اقیانوسیه در ٦ و ۷ آبان‌ماه ۱٤۰۰ با ارائه سخنرانی‌های علمی و بررسی میراث ناملموس جاده ابریشم، و پیرو آن، دومین نشست با عنوان بررسی و تصویب جشن‌ها، ۱۹ آذرماه ۱٤۰۰ برگزار شد.

در این نشست که به میزبانی مرکز بین‌المللی اطلاعات و شبکه میراث فرهنگی ناملموس در آسیا و اقیانوسیه (از موسسات درجه ۲ تحت نظارت یونسکو ICHCAP-UNESCO) در کره جنوبی، و موسسه بین‌المللی مطالعات آسیای مرکزی (IICAS) ایکاس در سمرقند برگزار شد، جشن‌های چهارشنبه‌سوری، مهرگان، چله‌نشینی (یلدا)، سده‌و موسیقی نواحی ایران معرفی و ثبت شدند.

در همین چارچوب با حسن باستانی‌راد که به واسطه فعالیت تخصصی و حرفه‌ای در زمینه جغرافیایی تاریخی جاده ابریشم از سال ۱۳۹۳ با برنامه جاده ابریشم سازمان یونسکو در ارتباط بوده و از سال ۱۳۹۷ با حکم حجت‌الله ایوبی دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو ـ ایران به عنوان نماینده این کمیسیون در نشست‌های برنامه جاده ابریشم یونسکو منصوب شده است، گفت‌وگویی انجام شده است که در ادامه می خوانید.

چند موسسه و سازمان بین‌المللی روی برنامه جاده ابریشم متمرکز شدند

باستانی‌راد درباره برنامه جاده ابریشم یونسکو و مرکز پژوهشی جاده ابریشم دانشگاه شهید بهشتی، گفت: برنامه جاده ابریشم در سازمان یونسکو از سال ۲۰۱۳ رسمی شد و نشست‌های جهانی آن از سال ۲۰۱۵ با حضور ثابت ایران، چین، روسیه، فرانسه، آلمان، اسپانیا، پرتغال، ژاپن، کره‌جنوبی، هند، افغانستان، مغولستان، ترکیه، مصر، عراق، عمان و کشورهای آسیای مرکزی و قفقاز از جمله قرقیزستان، قزاقستان، تاجیکستان، ازبکستان، جمهوری آذربایجان و گرجستان، به صورت سالانه برگزار شده است. در برخی از نشست‌ها کشورهایی مانند مراکش، لبنان، ترکمنستان، پاکستان و اردن، همچنین موسسات بین‌المللی مانند موسسه بین‌المللی مطالعات آسیای مرکزی (ایکاس)، شبکه دانشگاه‌های جاده ابریشم، و شورای بین‌المللی ابنیه‌ها و محوطه‌ها (ایکوموس) نیز شرکت می‌کنند.

رئیس مرکز پژوهشی جاده ابریشم دانشگاه شهید بهشتی گفت: چند موسسه و سازمان بین‌المللی روی برنامه جاده ابریشم متمرکز شده و کار می‌کنند که از آن میان، سازمان یونسکو برنامه مطالعه جامع جاده ابریشم، جاده گفت‌وگو را در سال‌های ۱۹۸۷ تا ۱۹۹۷ با همکاری کشورهای گستره جاده ابریشم از جمله ایران، اجرا کرد که با پیوستن جماهیر مستقل شده آسیای مرکزی و قفقاز به این برنامه همزمان بود.

وی افزود: شکل‌گیری موسسه بین‌المللی مطالعات آسیای مرکزی (ایکاس – IICAS) در سال ۱۹۹٦ نیز از دستاوردهای همین برنامه بود. مقر این موسسه در سمرقند (ازبکستان) است و ۱۱ کشور از جمله ایران در آن عضویت دارند؛ ایکاس در طی ۲۵ سال گذشته اختصاصا مطالعات و برگزاری رویدادهای علمی، فرهنگی و هنری را درباره جاده ابریشم سامان‌دهی کرده است.

«مرکز جهانی میراث ناملموس (درجه دو زیر نظارت یونسکو – ICHCAP UNESCO) در سئول پایتخت کره‌جنوبی هم روی میراث‌فرهنگی ناملموس به معنی عمومی جدا از موضوع جاده ابریشم با هدف دریافت و پایش اطلاعات برای میراث ناملموس فعالیت می‌کند؛ به طور مثال اگر در آینده پرونده‌ای مانند شب چله (یلدا) به پیشنهاد ایران برای ثبت جهانی در کمیته جهانی یونسکو مطرح شود، این مرکز یکی بازوهای اجرایی برای بررسی آن پرونده خواهد بود.»

ثبت جشن‌ها و آیین‌ها در مرکز جهانی میراث ناملموس مقدمه‌ای برای ثبت جهانی یونسکو

باستانی‌راد بیان کرد: بنا به ضرورت و ظرفیتی که ایران به عنوان پل میان فرهنگی و تمدنی دارد، از سال ۱۳۹۷ مرکز پژوهشی جاده ابریشم در دانشگاه شهید بهشتی با مجوز وزارت علوم، تحقیقات و فناوری راه‌اندازی شده است؛ چنین مرکز دانشگاهی نه در ایران، نه در کشورهای همسایه و منطقه آسیای مرکزی و قفقاز و جنوب غرب آسیا وجود نداشت، فقط برخی از کشورها مانند چین، کره‌جنوبی، و آمریکا مراکز تحقیقاتی دارند که درباره جاده ابریشم مطالعه و پژوهش می‌کنند و برخی از کشورهای اروپایی مانند انگلستان در دانشگاه آکسفورد در تلاش برای تاسیس کرسی جاده ابریشم هستند که رسما از مرکز پژوهشی جاده ابریشم دانشگاه شهید بهشتی برای عضویت و همکاری در آن دعوت کرده‌اند.

رئیس مرکز پژوهشی جاده ابریشم دانشگاه شهید بهشتی اظهار داشت: از چند سال پیش مرکز جهانی میراث ناملموس در کره‌جنوبی و ایکاس در سمرقند همکاری برای معرفی جهانی میراث‌فرهنگی ناملموس در گستره جاده ابریشم را آغاز کردند که در تیرماه ۱٤۰۰ سومین جلسه برای سیاست‌گذاری کلان برگزار و تصویب شد که در جلسه آبان‌ماه کشورهای گستره جاده ابریشم میراث ناملموس خود را معرفی و ارزیابی کنند؛ در نشست آبان‌ماه جشن چله (یلدا) از سوی ایران معرفی شد.

باستانی‌راد تاکید کرد: باید از فرصت ارائه پرونده‌های مستقل در نشست‌های مرکز جهانی میراث ناملموس در کره‌جنوبی و ایکاس برای ثبت میراث ناملموس ایرانی استفاده کرد، زیرا این دو مرکز تصمیم گرفتند از هر کشور حداکثر ۵ جشن را در زمره میراث ناملموس جاده ابریشم معرفی و ثبت کنند.

وی افزود: ایران در نشست‌های سال ۲۰۲۱ با پرونده‌های کامل شامل جشن‌های چهارشنبه‌سوری، مهرگان، چله (یلدا)، سده و همچنین جشنواره موسیقی نواحی ایران که طی ۱٤ سال گذشته به صورت منظم در کرمان برگزار شده است و به تنهایی قابلیت عرضه ده‌ها نوع موسیقی محلی ایرانی را دارد، حضور یافت.

مستندات و پرونده‌های چهار جشن ایرانی چهارشنبه‌سوری، مهرگان، چله‌نشینی و شب یلدا، سده به همراه موسیقی نواحی ایران توسط کمیسیون ملی یونسکو تدوین و ارسال شد که در سه جلسه بررسی و ارزیابی شدند؛ در نهایت هم به عنوان میراث ناملموس جاده ابریشم توسط مرکز جهانی میراث ناملموس سئول (کره جنوبی) و موسسه مطالعات آسیای مرکزی (ایکاس) در سمرقند (ازبکستان) معرفی و ثبت شدند.

این گام را باید مقدمه‌ای در راستای ثبت میراث زنده ایرانی در فهرست میراث ناملموس سازمان یونسکو در سال‌های آینده دانست.

چه جشن‌هایی از کدام کشورها ثبت شدند؟

باستانی‌راد درباره ثبت پرونده‌های دیگر کشورها بیان کرد: جشنواره جهانی مقام و موسیقی شکی، گالانوروز، آشپزی سنتی، چهارشنبه‌تراکمه (جمهوری آذربایجان)؛ آیین‌های سنتی جشن بهاری پرورش اسب قزاق (قزاقستان)؛ جشنواره‌های ترانه و موسیقی فولک آریرانگ (Jeongseon Arirang)، جشن فصلی (Gangneung Danoje)، جشنواره رقص ماسک آندونگ (Andong Mask Dance) و جشن طناب‌کشی (Gijisi Juldaligi) از سوی کره جنوبی تصویب شدند.

نماینده کمیسیون ملی یونسکو در برنامه جاده ابریشم یونسکو گفت: همچنین قرقیزستان جشن اویمو مغولستان جشن عقاب طلایی، آیین شتر دوکوهانه و پوشاک محلی دلتیی (Deeltei)؛ ترکیه جشنواره جهانی خوراک در غازیان‌تپه، و مراسم کُشتی سنتی با بدن چَرب را ارئه و تصویب کردند. تاجیکستان هم با دو پرونده موسیقی و جشن محلی عندلیب و جشنواره غذای سنتی اوشی پُلو و ازبکستان نیز با پرونده‌های صنایع دستی خوقند، لباس ابریشمی (اطلس بایرامی) و موسیقی محلی مارگیلان در این نشست حاضر شدند و این پرونده‌ها به ثبت رسید.

باستانی‌راد افزود: در حال حاضر نمایندگان کشورها برای برنامه‌های سالانه رایزنی می‌کنند که هر سال به کدام عناصر میراث‌فرهنگی ناملموس پرداخته شود. نشست امسال درباره جشن‌ها و مراسم‌های زنده‌ای بود که در پیوند با جشن‌ها هستند. در سال‌های آینده انواع هنرها، پوشاک، غذاها و نوشیدنی، آئین‌های دینی و مناسک به تناوب مورد بررسی و معرفی قرار خواهند گرفت.

برای مستندسازی، تدوین و تکمیل پرونده عناصر و آثار میراث‌فرهنگی ناملموس کشور، نیاز است که وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی و میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی و ادارات‌کل استانی هر کدام از این دستگاه‌ها در یک همکاری و هماهنگی و هم‌افزایی ملی، مستندات خود را درباره این آثار که در عین یکپارچگی از تنوع، فراوانی و گستردگی جغرافیایی و فرهنگی در پهنه کشوری برخوردارند، گردآوری کرده و به گروه فرهنگ کمیسیون ملی یونسکو ـ ایران ارسال کنند.

رئیس مرکز پژوهشی جاده ابریشم دانشگاه شهید بهشتی تاکید کرد: وجود یک مرکز ثابت مانند کمیسیون ملی یونسکو برای تجمیع پرونده‌ها باعث می‌شود در عین تنوع و تکثر، یکپارچگی و وحدت این آثار و آیین‌ها، به صورت ملی دیده شود.

جاده ابریشم ریسمان ارتباط فرهنگی ملت‌ها و سرزمین‌ها

باستانی‌راد جاده ابریشم را ریسمان ارتباط فرهنگی ملت‌ها و سرزمین‌ها دانست و خاطرنشان کرد: میراث مشترک از بهترین زمینه‌ها برای تقویت روابط دو و چندجانبه کشورها است، در بسیاری از آیین‌ها و میراث فرهنگی ناملموس میان جوامع مختلف، همین تعاملات فرهنگی و اجتماعی باعث تعمیق و تقویت هر کدام از مواریث می‌شود.

نماینده کمیسیون ملی یونسکو در برنامه جاده ابریشم یونسکو بیان کرد: میراث ناملموس جاده ابریشم میراث مشترک همه فرهنگ‌ها، اقوام و ملت‌های ساکن در این جاده‌ها از شرق تا غرب است؛ این رویدادها و نشست‌ها به میزبانی هر کشوری در این منطقه باشد برای گسترش داد و ستدها و تعاملات فرهنگی ظرفیت و اثربخشی بالایی دارد.

امروزه دنیا از طریق میراث‌فرهنگی ناملموس راه را برای صلح و دوستی و گفت‌وگو فراهم می‌کند و جاده ابریشم در ذات خود این قابلیت را دارد و آن را توسعه می‌بخشد؛ زیرا این جاده صرفا به یک کشور یا یک ملت و جامعه تعلق ندارد، بلکه به همه جوامعی که قرن‌ها در کنار این جاده زندگی کرده و با هم داد و ستد اقتصادی و تجاری داشته‌اند متعلق است.

نویسنده کتاب ایران پل میان‌فرهنگی جاده ابریشم (انتشارات وزارت خارجه.۱۳۹۷)، به نقل از سخن حکیمانه فردوسی «فرهنگ را آرایش دهنده جان» و روح جوامع دانست و گفت: جاده ابریشم قابلیت بالایی برای انتقال مواریث‌فرهنگی ناملموس دارد، همه کارشناسان و صاحب‌نظران فرهنگی اتفاق نظر دارند که در این جاده‌ها، ایران به عنوان حلقه اتصال فرهنگی شرق و غرب است و در ایجاد ارتباط میان میراث‌فرهنگی شرق و غرب جهان، مانند یک پل عمل کرده است.

آمار مربوط به صنایع دستی بازنگری شود

گروه گردشگری – به گفته یک پژوهشگر صنایع دستی آمار فعالان حوزه صنایع دستی به عنوان داده اصلی قابل اعتمادنیست در حالی که این آمار باید بتواند یک سرمایه گذار را توجیه کند بنابراین باید بازنگری انجام شود.

حجت‌الله مرادخانی با بیان اینکه وجود دانش اطلاعات و دانش در حوزه صنایع دستی و صنایع خلاق در کشور امری حیاتی است به خبرنگار مهر گفت: دانش و اطلاعات ما باید در حوزه صنایع دستی سازمان دهی شود. بدون این آمار و دانش و اطلاعات واقعی نمی‌توان برنامه ریزی کرد. حتی یک سرمایه گذار نمی‌داند چطور فعالیت کند و ما هم نمی‌دانیم چطور سرمایه گذار را متقاعد کنیم که در این حوزه ورود کند.

وی با بیان اینکه اطلاعات مربوط به حوزه فروش صنایع دستی زیر سوال هستند و آمار فعالان حوزه صنایع دستی نیز به عنوان داده اصلی قابل اعتمادنیست. در این فضای مه آلود چطور می‌توان سیاست گذاری کرد.

مرادخانی همچنین بیان کرد: در حوزه رقابتی فعالان

این حوزه باید در زمینه آموزش و تغییرات و تحولاتی که در دنیای مجازی رخ می‌دهد آگاه شوند و نگاه سلبی به تکنولوژی نداشته باشند. برخی تصور می‌کنند اگر به سراغ تکنولوژی بروند، سازوکارشان بهم می‌خورد.

سکه‌هایی که از مزرعه و دریا سر در آورند

گروه گردشگری – در سال ۲۰۲۱ علاوه بر بقایای بناهای عظیم، سلاح‌های تاریخی و مقبره‌های مومیایی‌های مصر باستان، مجموعه‌های قابل توجهی از سکه‌های تاریخی در نقاط مختلف جهان کشف شد. در سال میلادی که گذشت، سکه‌ها و پول‌های متعلق به دوره‌های مختلف تاریخ از جمله آثار قابل توجهی بودند که اغلب به دست جویندگان آماتور طلا کشف شدند. پس‌انداز کردن پول برای روز مبادا ایده جدیدی نیست. در سال ۲۰۲۱، باستان‌شناسان مجموعه‌ای از سکه‌های تاریخی را در کنار سایر اشیای ارزشمندی که دفن شده بودند و از آن پس مورد استفاده قرار نگرفته بودند در مکان‌های مختلفی از مزرعه ذرت گرفته تا علفزاری در ایالات متحده آمریکا یا شهری در دانمارک کشف کردند. این سکه‌ها توسط اشراف‌زادگان، دزدان دریایی، رئیس قبیله و افرادی که هویت آن‌ها هنوز مشخص نیست پنهان شده بودند.

در ادامه با برخی از قابل توجه‌ترین این موارد آشنا می‌شوید:

سکه‌ها و حلقه‌های طلا در مزرعه ذرت

در سال ۱۹۳۵، بزرگ‌ترین مجموعه سکه‌های متعلق به دوران قرون وسطی واقع در لهستان در روستای «Słuszków» کشف شد. «آدام کدزیرسکی» که یک باستان‌شناس در موسسه باستان‌شناسی آکادمی علوم لهستان است در نوامبر ۲۰۲۰ از روستای «Słuszków» بازدید کرد تا بتواند درباره مجموعه سکه‌های تاریخی که در سال ۱۹۳۵ در همین روستا کشف شده اطلاعات بیشتری به دست بیاورد. این باستان‌شناس در دوران اقامتش در روستا از یک کشیش شنید شایعاتی درباره وجود یک مجموعه دیگر سکه‌های تاریخی در موقعیت مکانی دیگری وجود دارد. در نهایت با استفاده از دستگاه فلزیاب و با کمک آتش‌نشان‌های داوطلب مجموعه‌ای از سکه‌های نقره تاریخی به همراه قالب‌های نقره و حلقه‌های نادر طلا از اعماق یک مزرعه ذرت بیرون کشیده شد.

در جریان این اکتشاف بیش از ٦,٦۰۰ سکه نقره در کنار شمش‌های کوچک نقره در حالی که در سه کیسه کتان قرار داشتند کشف شد. این کیسه کتان نیز در سبدی که در یک کوزه سرامیکی قرار داده شده بود کشف شده است. گمان می‌رود قدمت این مجموعه آثار حدود ۹۰۰ سال باشد.

سکه‌های رومی در ترکیه

سال ۲۰۲۱، همچنین مجموعه‌ای از سکه‌های تاریخی نادر رومی متعلق به حوالی ۲۱۰۰ سال پیش در یک محوطه باستان‌شناسی پنج هزار ساله ترکیه کشف شد. در حقیقت، این مجموعه که شامل ٦۵۱ سکه می‌شود در شهر باستانی «آیزانوی» واقع در «کوتاهیه» کشف شده است؛ شهری که با شهر باستانی مشهور «اِفِسُس» مقایسه می‌شود. به گفته باستان‌شناسان این سکه‌های نقره به دوران امپراتور «آگوستوس» بازمی‌گردند و گمان می‌رود از متعلقات یک سرباز عالی‌رتبه بوده باشند. این سکه‌های تاریخی در یک کوزه که در میان صفحه‌های رسی قرار گرفته بود کشف شده است.

کشف آثار ارزشمند در قبر

در ماه مارس ۲۰۲۱، باستان‌شناسان از یک اکتشاف شگفت‌انگیز در «بوهم» واقع در جمهوری چک کنونی خبر دادند. باستان‌شناسان در این اکتشاف توانستند در یک گورستان متعلق به قرن پنجم میلادی بقایای یک زن میانسال متعلق به ۱٦۰۰ سال پیش را کشف کنند که به همراه طلا و جواهر دفن شده بود. در این گورستان تاریخی قبرهای متعددی کشف شد اما همگی آن‌ها به جز قبر متعلق به این زن هدف غارت‌گران قرار گرفته بود. در قبر این زن علاوه بر استخوان، مهره‌های شیشه‌ای به علاوه زیورآلات مو و سگک‌هایی از جنس گوهر کشف شد.

گنجینه طلا که توسط غواصان کشف شد

در سال ۲۰۲۱، دو غواص آماتور زمانی که مشغول شنا در آب‌های اطراف «خاوه‌آ» واقع در اسپانیا بودند موفق شدند هشت سکه رومی را در اعماق دریا کشف کنند، البته با بازگشت باستان‌شناسان به محل کشف این سکه‌ها، ٤۵ سکه دیگر نیز کشف شد.

محققان با بررسی این سکه‌ها که سالم باقی مانده‌اند دریافتند قدمت این سکه‌ها به اواخر قرن چهارم تا اوایل قرن پنجم میلادی بازمی‌گردد. این سکه‌ها به حدی سالم باقی مانده‌اند که نقش‌هایی که بر روی آن‌ها وجود دارند هنوز قابل تشخیص هستند. در نتیجه کارشناسان دریافتند این سکه‌ها به دوران حکومت امپراتوران رومی تعلق دارند. سه مورد از این سکه‌ها به دوران «والنتینیان یکم»، هفت مورد به دوران «والنتینیان دوم»، ۱۵ مورد به دوران «تئودئوس یکم»، ۱۷ مورد به دوران «آرکادیوس» و ۱۰ مورد به دوران «هونوریوس» تعلق دارد. دوران دقیق یکی از سکه‌ها مشخص نیست.

گمان می‌رود این سکه‌ها توسط یک فرد ثروتمند برای جلوگیری از غارت و سرقت پنهان شده بودند.

گنجینه متعلق به عصر آهن

یک باستان‌شناس آماتور در دانمارک ۲۲ شیء طلایی را که نمادهای متعلق به قرن ششم میلادی بر روی آن‌ها نقش بسته در دانمارک کشف کرده است. بر روی برخی از این آثار نمادها و نوشته‌های رمزی نقش بسته است که به نظر می‌رسد درباره حکمرانان آن زمان باشد. این آثار همچنین یادآور اسطوره‌های مردم کشورهای اسکاندیناوی هستند. یکی از این آثار نیز به «کنستانتین» امپراتور روم اشاره دارد.

بر اساس مطالعات اولیه گمان می‌رود این آثار در زمانی که آب و هوا در آن بخش از اروپای شمالی به دلیل خاکسترهای ناشی از فوران یک آتشفشان در ایسلند سردتر شده بود، در حقیقت هدایایی به خدایان بوده باشند.

به گفته یکی از باستان‌شناسان حاضر در پروژه بررسی این مجموعه، نمادهای بسیاری بر روی این آثار وجود دارد که برخی از آن‌ها تاکنون مشاهده نشده بودند، بنابراین آن‌ها می‌توانند اطلاعات جدیدی ارائه کنند.

نصب و راه اندازی شبکه پشتیبانی شبکه مشاوره رایگان
۰۷۱ ۳۶۹۰۴
نصب و راه‌اندازی دوربینهای مداربسته پشتیبانی دوربینهای مداربسته رفع اشکال
۰۷۶ ۴۴۴ ۲۰۰ ۶۶
TRK تیام رایان کیش
اینترنت پرسرعت ...
Tiyamnet
www.webotel.ir
www.tiyam.com